

Derde zondag van de Advent, 13 december 2020.

Genesis 7, 1-5  
Jesaja 61, 1-2a.10-11;  
Tessalonicenzen 5, 16-24  
Johannes 1, 6-8.19-28

Inleiding.

De lezingen van vandaag staan in het teken van het creëren van nieuw perspectief. Dat is niet altijd makkelijk en gaat niet vanzelf.

In de eerste lezing kondigt Jesaja een hoopvol perspectief aan. Na de ballingschap, blijkt het niet eenvoudig een nieuw begin te maken en de vreugde om te zetten in gezamenlijke actie om een toekomst te bouwen. In die situatie schildert Jesaja het perspectief dat er iemand is opgestaan, die met de mantel der gerechtigheid om, het volk zal samenbrengen. Hierbij klinken de beroemde woorden over het genadejaar of jubeljaar, een tijd waarin verhoudingen worden hersteld (1).

De tweede lezing, de brief van Paulus, zou je kunnen lezen als een oproep om niet cynisch te worden, maar vooral nuchter en realistisch om te gaan met de mogelijkheden die er zijn om toekomst te bouwen (1).

De evangelie lezing gaat over Johannes de Doper en gaat over de opdracht die Johannes had. Johannes kwam om te getuigen van het Licht. Niet hij zelf was het Licht, maar hij was de boodschapper van het Licht.

Perspectief ontstaat niet vanzelf maar vraagt actie. Het komt ook ter sprake in de lezingen van vandaag. Noach, zoals we in het begin van deze viering hebben gelezen, had een opdracht om een ark te bouwen om familie en dieren te redden. Johannes moest preken, hij moest getuigen van het licht.

Welke actie zien wij voor onszelf nu Kerstmis dichterbij komt? En hoe kunnen wij de komende dagen een perspectief creëren dat Licht brengt?

Overweging.

De ander in het licht zetten. De schilder Rembrandt kon andere mensen op zijn schilderijen op een heel natuurlijke manier in het licht te zetten. Hij deed dat zo goed dat op het doek mensen in het licht tot leven komen. Dit bijna mystieke licht kan overal vandaan komen, van buiten door een raam of van een aangestoken kaars binnen in huis. Rembrandt keek goed naar de mensen die hij schilderde, maar probeerde hen niet mooier te maken dan zij waren; hij schilderde heel precies. Hij had oog voor hun beweging en hun diepere emoties, zoals verdriet, boosheid, blijheid of verbazing en hij schilderde iedereen, rijk en arm. Hij had maar een beperkt aantal kleuren tot zijn beschikking, maar het lukte hem toch om mensen op te lichten zo bijzonder als ze zijn.

Traditiegetrouw vieren we in de adventstijd de komst van het Licht en vernieuwing. Licht, dat steeds weer opnieuw komt en in ons aanwezig wil zijn. Licht dat richting geeft in ons leven en ons vragen stelt: waar is onze naaste, hoe gaat het met hem of met haar?

Ons eigen Licht, dat helaas regelmatig wordt overheerst door de felle schijnwerpers van de media, commercie en politiek, die ons vertellen wat we moeten denken en voelen. Die schijnwerpers zijn vaak letterlijk werpers van 'schijn'. Zij leiden onze aandacht af van datgene wat we werkelijk belangrijk vinden.

De vraag is hoe wij in deze kersttijd ons eigen lichtje niet actiever en beter kunnen benutten om de ander, onze naaste te vinden. Hoe kunnen wij de ander, dichtbij of verder weg "in het licht" zetten?

Vandaag lezen we in het evangelie over Johannes de Doper. Hem wordt gevraagd wie hij is. Interessant is dat Johannes de Doper de zoon is van een belangrijke priester in de tempel. De priesters en levieten die hem ondervroegen, wisten dus wel degelijk wie hij was. In zijn antwoord zet Johannes zichzelf niet in de spotlight. Zijn opdracht is om iemand anders aan te kondigen die belangrijker is en om voor Hem ruimte en plaats te maken (1). Johannes heeft het niet over zichzelf, maar hij zet iemand anders in het licht: Jezus Christus.

Er gaat een krachtige werking uit van de ander in het licht zetten. De ander in het licht zetten betekent jezelf op zij zetten en uit je bubbel komen, zoals dat tegenwoordig heet; en zo ruimte geven aan de ander om zichzelf te zijn, ruimte om te groeien.

Bijvoorbeeld, wat een grootmoeder mij vertelde over ruimte geven aan jonge mensen om een eigen standpunt in te nemen of een droom te hebben: ook al heb je vanuit je ervaring en achtergrond misschien een andere mening, zei ze, je treedt terug, luistert en geeft ze de kans om hun leven op hun eigen manier in te richten en zichzelf te zijn.

Of ruimte geven aan iemand, die eenzaam is of geblokkeerd is geraakt. Zo werd een oorlogsveteraan in een verzorgingshuis bezocht door een vrijwilligster. Zij vertelde hem dat zij geïnteresseerd was in zijn levensverhaal. Heel aandachtig volgde zij zijn verhaal, waardoor ze bij hem lang vervlogen herinneringen levend maakte. Achteraf vertelde hij haar dat hij veel voorvallen daarvoor nog nooit met iemand gedeeld had. Ook niet met zijn huisgenoten, met wie hij al 10 jaar samenwoonde. Zij had hem tevoorschijn geluisterd.

Het gesprek lichtte zijn leven op en bood mogelijkheid om tot heelheid en vrede met zichzelf te komen.

Met iemand in het licht te zetten kun je laten merken dat je hem of haar waardeert in zijn menszijn; het gevoel geven dat je erkend wordt als mens, dat je gezien wordt, dat je er mag zijn, wie je ook bent. Jezus moet in zijn leven veel mensen dat gevoel hebben gegeven. Hij observeerde scherp, keek door de uiterlijkheden heen naar zijn medemens en zag de nood en hij bracht perspectief.

Op ons wordt eenzelfde beroep gedaan. Een beroep, om mensen niet afstandelijk te beoordelen op hun uiterlijkheden, geaardheid, geloof of leeftijd, maar om nabij te zijn. Door iemand nabij in het licht te zetten en ruimte te geven, ontstaat menselijkheid. Een politiek vluchteling, die zijn verhaal mag vertellen, wordt dan niet meer gezien wordt als een nummer, maar als een mens met een familie en een voorgeschiedenis. En dat kan openingen bieden voor verbinding.

Het bijzondere is dat als je iemand in het licht zet, je ook andere dingen kunt zien dan ervoor. Er zijn zoveel mensen, vaak op de achtergrond, die vanuit hun betrokkenheid op medemenssen hulp geven; echte doeners, we kennen ze, de mensen in de thuiszorg, vrijwilligers voor maatschappelijke organisaties, zoals Amnesty, of dichterbij huis, de vele vrijwilligers om onze eigen parochie levend te houden. Vaak zonder eigen belang, in stilte en vanuit hun overtuiging dat het goed is.

Licht krijgt extra betekenis als het donker is. Nu in december kan het ondanks de prachtige kerstverlichting voor mensen toch een donkere periode zijn. Zeker nu Corona ons nog steeds beperkt in ons sociale leven. Niet voor iedereen is Kerstmis een fijne tijd.

Als je ervaring hebt met donkere periodes in je leven, waardeer je de lichtpunten misschien meer intens. En door je ervaring ben je dan misschien beter in staat om licht te brengen aan het leven van anderen die nu in een vergelijkbare situatie verkeren.

Juist in de Kerstperiode worden we uitgenodigd om elkaar op te zoeken en door de uiterlijkheden heen te kijken; om net zoals Rembrandt goed te kijken hoe het met elkaar gaat. Rembrandt had maar weinig kleuren tot zijn beschikking om warm licht te brengen. Wij hebben maar weinig woorden nodig om elkaar in het licht te zetten. Vaak hoef je alleen maar jezelf even opzij te zetten, actief te kijken en de ander te ontmoeten; en in de goede, kleine alledaagse dingen de warmte door te geven aan elkaar.

De advent is bij uitstek een tijd om ons te herinneren dat wij hoopvolle mensen zijn en ons mogen verheugen op het Licht, dat diep in onze ziel aanwezig is en dat wij mogen koesteren en waarvan we even een glimp kunnen opvangen op die ware momenten, dat we elkaar vinden en ontmoeten.

En niet alleen in de Advent, maar elke dag weer. Net als Johannes kunnen wij zo voor elkaar een doorgang zijn naar het Licht. En dat is zeker een reden voor blijdschap.

Hyleco Nauta

Inspiratie:

1- Voor het luiden van de klok, B-jaar, Janssen/Zuidberg